

UCHWAŁA nr.....

Rady Miasta Ostrołęki

z dnia.....

w sprawie utworzenia miejskiej instytucji kultury pod nazwą Muzeum Żołnierzy Wyklętych w Ostrołęce (w organizacji)

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 9, art. 9 ust. 1 i art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. h ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.) oraz art. 9 ust. 1 i art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (tekst jednolity: Dz. U. z 2012 r., poz. 406), art. 5 ust. 1 i art. 6 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (tekst jednolity: Dz. U. z 2012 r., poz. 987, z późn. zm.), Rada Miasta Ostrołęki uchwala, co następuje:

§ 1.

Z dniem 1 marca 2013 r. Miasto Ostrołęka postanawia utworzyć miejską instytucję kultury pod nazwą Muzeum Żołnierzy Wyklętych w Ostrołęce (w organizacji), zwaną dalej Muzeum.

§ 2.

Siedzibą Muzeum będzie Ostrołęka a terenem działania obszar Rzeczypospolitej Polskiej i zagranica.

§ 3.

Celem Muzeum będzie działalność określona w art. 1 ustawy o muzeach, a w szczególności działalności o charakterze naukowo-badawczym i edukacyjnym z zakresu historii zbrojnego podziemia antykomunistycznego oraz dziejów i dorobku "Żołnierzy Wyklętych", a także prowadzenie działalności zmierzającej do wychowania młodego pokolenia Polaków w duchu patriotyzmu i szacunku dla tradycji narodowych.

§ 4.

Statut Muzeum, którego projekt stanowi załącznik do niniejszej uchwały zostanie nadany po uzgodnieniu z Ministrem Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

§ 5.

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Ostrołęka.

§ 6.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

Pamięć o narodowych bohaterach jest ważną powinnością każdego obywatela. Ostrołęka posiada niezwykłą historię, która powoduje, że nasze miasto znane jest w Polsce i za granicą ze względu na wielkie wydarzenia historyczne. Mieszkamy w bohaterskim mieście królewskim, którego mieszkańcy (podobnie jak mieszkańcy ziemi ostrołęckiej) zawsze byli wierni Ojczyźnie i aktywnie uczestniczyli w walce o jej wolność. I to właśnie nasi Bohaterowie są największym skarbem miasta i regionu.

Czasy współczesne są okazją do spokojnego rozwoju gospodarczego, ale również kulturalnego. Wprawdzie trudno jest Ostrołęce konkurować z wielkimi ośrodkami gospodarczymi Polski, ale z powodzeniem może ona stanowić istotny ośrodek życia kulturalnego.

Przekazany miastu zabytkowy budynek byłego aresztu śledczego, który znajduje się przy ulicy Traugutta, powstał w 1903 roku i jest pod ochroną Konserwatora Zabytków. Powierzchnia zabytkowego budynku otoczonego murem wynosi 783 m² i posiada kubaturę 2840 m³. W obiekcie znajduje się 21 dawnych cel dla osadzonych oraz pomieszczenia administracyjne. Obiekt byłego aresztu stwarza możliwość utworzenia Samorządowej Jednostki Kultury. Mając na względzie fakt, że po roku 1989 nie powstało w Polsce żadne muzeum, które upamiętnia niezwykle dramatyczne wydarzenia związane z walką Polskiego Państwa Podziemnego o pełną niepodległość Ojczyzny z komunistyczną, stalinowską dyktaturą, która usiłowała zniewolić Polskę po drugiej wojnie światowej, Samorząd Miasta Ostrołęki postanawia utworzyć Muzeum Żołnierzy Wyklętych.

W 1944 roku na ziemi II Rzeczypospolitej po raz drugi od wybuchu wojny wkroczyła Armia Czerwona. Jej wrogi stosunek do Armii Krajowej, terror wobec społeczeństwa spowodował spontaniczny opór tych, którzy do tej pory walczyli z okupantem niemieckim. Podziemie antyniemieckie przekształcało się w podziemie antykomunistyczne. Walczyło ono o te same ideały, co na początku wojny w 1939 r., o wolność i prawdziwą suwerenność Polski.

Do końca 1945 roku w nowej niepodległościowej konspiracji pozostawało blisko 200.000 ludzi, czyli blisko połowa dotychczasowej siły podziemia, zaś w oddziałach partyzanckich w „lesie” kontynuowało walkę ok. 20.000 żołnierzy. Sprzeciw wobec narzuconej dyktatury

komunistycznej, chęć walki o prawdziwie niepodległą Polskę, a także konieczność przeciwstawienia się terrorowi spowodowały tak zdecydowany opór, iż na wielu terenach pierwsze przedstawicielstwa władzy komunistycznej i podległe im siły zostały po prostu „zmicione z powierzchni ziemi”. W Powiecie Ostrołęckim w połowie roku 1945 zbrojny opór komunistycznej władzy postawiło 2.000 zaprzysiężonych żołnierzy Armii Krajowej, w tym 16 oficerów, 11 podchorążych, 269 podoficerów pod dowództwem kapitana Aleksandra Bednarczyka „Adama” (zginął w walce z UB 20 grudnia 1946 r w Gnatach). Drugą co do wielkości organizacją zbrojną na terenie Powiatu Ostrołęckiego były siły Narodowego Zjednoczenia Wojskowego, które w XVI Okręgu (ostrołęckim) skupiły w końcu roku 1945 ok. 1000 żołnierzy w oddziałach partyzanckich. Narodowe Zjednoczenie Wojskowe prowadziło na terenach ziemi ostrołęckiej najdłuższą walkę. Ostatnia bitwa miała miejsce 11 listopada 1953 roku w Dudach Puszczańskich (gmina Łyse), a ostatni żołnierz NZW Okręg XVI Marian Borys „Czarny” poległ w walce z UB 12 sierpnia 1954 roku.

W całej Polsce powstawały nowe oddziały zbrojne, jednak brakowało centralnego ośrodka kierowniczego, co było spowodowane m.in. zdradzieckim aresztowaniem i wywiezieniem do Moskwy w marcu 1945 roku 16 przywódców Polskiego Państwa Podziemnego. Największym zagrożeniem dla wolności i spełnienia marzeń polskich patriotów była ogromna przewaga sił Armii Czerwonej, NKWD, UB i KBW stacjonujących na terytorium Polski.

Ostatecznie spora część żołnierzy zaprzestała walki, m.in. ulegając złudzeniom ogłoszonej przez komunistów tzw. amnestii, która rzekomo miała im gwarantować bezpieczeństwo. Amnestia okazała się akcją identyfikacji żołnierzy podziemia, zakończoną ich aresztowaniami i wywózkami na Syberię oraz masowymi wyrokami śmierci. Te podstępne i jednocześnie brutalne działania władzy komunistycznej doprowadziły do znacznego osłabienia podziemia, ale też i pozostania w lesie najodważniejszej części walczących partyzantów. Po 1945 roku próbowano odtworzyć „centralę” ruchu podziemnego, którą miało być Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość”. Po sfałszowaniu przez komunistów wyborów z roku 1947 okazało się, że także ten kierunek działalności nie mógł być militarnie skuteczny. Na początku lat pięćdziesiątych oddziały zbrojne antykomunistycznego podziemia „zastępowane” były przez rodzącą się konspirację młodzieżową. Konspiracja ta zajmowała się przede wszystkim działalnością propagandową, nie prowadząc praktycznie działalności zbrojnej.

Pozostali jednak w „lesie” ostatni żołnierze podziemia. Ich jedynym celem było przeżycie, poddanie się nie wchodziło w grę, bo kończyło się więzieniem, okrutnymi torturami i śmiercią bez miejsca pochówku. Ostatni z tych nielicznych ukrywających się żołnierzy Polski Walczącej - Józef Franczak „Lalek”, poległ w walce ze Służbą Bezpieczeństwa w miejscowości Majdan (woj. lubelskie) dopiero 21 X 1963 r. Dla komunistycznej władzy żołnierze podziemia niepodległościowego byli nie tylko militarnymi wrogami. Ich ideały, patriotyzm, pragnienie Polski prawdziwie niepodległej zagrażały interesom komunistów, a także planom Związku Radzieckiego zawłaszczenia i podporządkowania sobie Polski. Zdecydowana większość z nich została aresztowana i skazana na długoletnie kary więzienia, część zginęła w walce lub została wymordowana po haniebnych procesach sądowych. Ogromna większość została już po śmierci zakopana w dołach, na śmietnikach i w pobliżu ustępów. Komunistycznym oprawcom chodziło o to, by na zawsze nie było nawet znane miejsce pochówku, by nawet najbliższa rodzina czy przyjaciele nigdy nie odnaleźli grobu bohaterów, by nie było zniczy, kwiatów, chwil modlitwy, by „zamordowana” była także pamięć o naszych żołnierzach. Komuniści postanowili wymazać pamięć po nich, by zdusić rodzącą się legendę antykomunistycznej partyzantki. Przez wiele lat tych Bohaterów, gotowych do największych poświęceń dla Ojczyzny pokazywano jako bandytów, zwykłych kryminalistów i zdrajców ojczyzny. Przez blisko pół wieku byli „mordowani po raz drugi”, mieli zostać po prostu wyklęci z pamięci społeczeństwa.

Pamięć o nich, wbrew zabiegom komunistów, przetrwała w sercach Polaków. Obecnie nazywa się ich Żołnierzami Wyklętymi, ale nie jest to już nazwa hańby, lecz symbol honoru i odwagi. Od dzisiaj, dzięki uchwale Rady Miasta Ostrołęki, Żołnierze Polski Walczącej, których tysiące rekrutowało się z Ziemi Ostrołęckiej, Bohaterowie, którzy za swoją wierność Ojczyźnie i marzenia o Polsce w pełni szczęśliwej i niepodległej, byli mordowani, więzieni, torturowani, wywożeni, zakopywani w „nieświęconej ziemi”, będą mieli swoje Muzeum. Samorząd Miasta przez akt powołania Muzeum włączy się w piękny sposób w dzieło przywracania pamięci o polskich Bohaterach.

Skutki finansowe podjęcia uchwały wiążą się obecnie z przygotowaniem i wyposażeniem kilku sal wystawowych. Mamy deklarację współpracy w odnowieniu pomieszczeń ze strony Zakładu w Przytułach oraz wielu wolontariuszy. Instytut Pamięci Narodowej oraz osoby prywatne deklarują bezpłatne przekazanie cennych pamiątek i archiwaliów.

W przyszłości nastąpi konieczność zatrudnienia kilku osób prowadzących prace Muzeum. O wszystkich przyszłych kosztach funkcjonowania Muzeum, Wysoka Rada będzie na bieżąco informowana.

*Załącznik do uchwały Nr
Rady Miasta Ostrołęki
z dnia
w sprawie utworzenia miejskiej instytucji kultury
Muzeum Żołnierzy Wyklętych w Ostrołęce (w organizacji)
"Projekt Statutu"*

W uzgodnieniu

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

STATUT
MUZEUM ŻOŁNIERZY WYKLĘTYCH
W OSTROŁĘCE
(w organizacji)

I. Postanowienia ogólne

§ 1.

Muzeum Żołnierzy Wyklętych w Ostrołęce zwane dalej "Muzeum" działa na podstawie:

- 1) ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U. Z 2012 r., poz. 987 z późn. zm.), zwanej dalej "ustawą o muzeach",
- 2) ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. Z 2012 r., poz. 406 z późn. zm), zwanej dalej "ustawą",
- 3) niniejszego statutu.

§ 2.

1. Organizatorem Muzeum jest Miasto Ostrołęka.
2. Muzeum jest samorządową instytucją kultury wpisaną do rejestru samorządowych instytucji kultury prowadzonego przez Organizatora i posiada osobowość prawną.
3. Siedzibą Muzeum jest Miasto Ostrołęka, a terenem działania obszar Rzeczypospolitej Polskiej i zagranica.
4. Muzeum używa pieczęci okrągłej z wizerunkiem orła ustalonym dla godła Rzeczypospolitej pośrodku i napisem "Muzeum Żołnierzy Wyklętych w Ostrołęce" w otoku.
5. Ogólny nadzór nad Muzeum sprawuje minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, a bezpośredni – Rada Miasta Ostrołęki oraz Prezydent Ostrołęki w zakresie swoich kompetencji.
6. Organizator zapewnia środki potrzebne do utrzymania i rozwoju Muzeum.

7. Zgodnie z art. 6 ust. 3 ustawy o muzeach, do dnia otwarcia wystawy stałej Muzeum jest "muzeum w organizacji".

II. Cele i zadania Muzeum

§ 3.

Zasadniczym celem działalności Muzeum jest prowadzenie działalności o charakterze naukowo-badawczym i edukacyjnym z zakresu historii zbrojnego podziemia antykomunistycznego oraz dziejów i dorobku tzw. "Żołnierzy Wyklętych", w szczególności poprzez gromadzenie, opracowywanie i konserwację zbiorów dotyczących tej problematyki oraz ich upowszechnianie i popularyzację, a także prowadzenie działalności zmierzającej do wychowania młodego pokolenia Polaków w duchu patriotyzmu i szacunku dla tradycji narodowych.

§ 4.

1. Muzeum dla realizacji celów określonych w § 3 w szczególności:

- 1) gromadzi i udostępnia muzealia, materiały dokumentacyjne i archiwalne oraz książki, rękopisy, druki, zdjęcia i inne obiekty związane z historią powojennego zbrojnego podziemia antykomunistycznego oraz dziedzictwem tzw. "Żołnierzy Wyklętych",
- 2) przechowuje, zabezpiecza i konserwuje zgromadzone muzealia, materiały dokumentacyjne i archiwalne oraz książki, rękopisy, druki, zdjęcia i inne obiekty w warunkach zapewniających im właściwy stan zachowania i bezpieczeństwo oraz dostęp do celów naukowych,
- 3) inwentaryzuje i kataloguje zgromadzone muzealia, materiały dokumentacyjne i archiwalne oraz książki, rękopisy, druki, zdjęcia i inne obiekty,
- 4) inspiruje i prowadzi działalność naukowo-badawczą i popularyzatorską w zakresie objętym swoją działalnością,
- 5) użycza i przyjmuje w depozyt dobra kultury zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- 6) udostępnia zbiory i materiały dokumentacyjne oraz udziela informacji do celów naukowo - badawczych i popularyzatorskich,
- 7) opracowuje i organizuje ekspozycje stałe oraz wystawy czasowe w kraju i zagranicą,
- 8) organizuje i prowadzi działalność edukacyjną,
- 9) organizuje koncerty, przedstawienia teatralne, pokazy filmowe i multimedialne,
- 10) inicjuje, wspiera i prowadzi projekty związane z zakresem swojej działalności,
- 11) opracowuje, publikuje i rozpowszechnia wydawnictwa naukowe i popularnonaukowe z zakresu swojej działalności,
- 12) prowadzi fachową bibliotekę i archiwum,
- 13) popiera i prowadzi działalność artystyczną i upowszechniającą kulturę,

14) organizuje lub współorganizuje uroczystości o charakterze państwowym i narodowym, a także dyplomatycznym, społecznym, naukowym, artystycznym i kulturalnym, przyczyniając się do kształtowania wizerunku Polski oraz organizuje lub współorganizuje akcje o charakterze charytatywnym,

15) organizuje lub współorganizuje spotkania, zjazdy i konferencje związane z zakresem swojej działalności.

2. Realizując swoje cele i zadania Muzeum współpracuje z polskimi i zagranicznymi muzeami, administracją państwową i samorządową, organizacjami pozarządowymi, instytucjami oświaty, mediami, a także innymi osobami prawnymi, jednostkami organizacyjnymi nie posiadającymi osobowości prawnej oraz osobami fizycznymi.

3. Przy realizacji celów Muzeum szczególną wagę przykładają do współpracy ze stowarzyszeniami np: Stowarzyszeniem Historii Ziemi Ostrołęckiej im. kpt. Aleksandra Bednarczyka "Adama", Ostrołęckim Stowarzyszeniem Historycznym "Czwartacy" i innymi posiadającymi siedzibę w Mieście Ostrołęka, których cele statutowe są zbieżne z działalnością statutową Muzeum.

III. Organizacja Muzeum

§ 5.

Na czele Muzeum stoi Dyrektor powoływany i odwoływany przez Prezydenta Miasta Ostrołęki na zasadach i w trybie przewidzianym w obowiązujących przepisach.

§ 6.

1. Dyrektor zarządza całokształtem działalności Muzeum, czuwa nad jego mieniem i jest za nie odpowiedzialny.

2. Do zakresu działania Dyrektora należy w szczególności:

1) ogólne kierownictwo w sprawach naukowo-badawczych, oświatowych, organizacyjnych i administracyjnych, finansowych oraz technicznych,

2) ogólny nadzór nad zbiorami i ich ewidencjonowaniem oraz majątkiem Muzeum,

3) reprezentowanie Muzeum na zewnątrz,

4) przedstawianie właściwym instytucjom i Organizatorowi planów rzeczowych i finansowych, sprawozdań oraz wniosków finansowo-inwestycyjnych,

5) sprawowanie bezpośredniego kierownictwa nad pracownikami naukowymi,

6) tworzenie warunków do podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników,

7) naczelna redakcja wydawnictw muzealnych,

8) wydawanie w obowiązującym trybie regulaminów, instrukcji i zarządzeń wewnętrznych,

9) dokonywanie w imieniu Muzeum czynności z zakresu prawa pracy w stosunku do zatrudnionych pracowników i sprawowanie w stosunku do nich zwierzchnictwa służbowego.

§ 7.

Dyrektor zarządza Muzeum przy pomocy jednego zastępcy. Zastępcę Dyrektora powołuje i odwołuje Dyrektor w uzgodnieniu z Prezydentem Miasta Ostrołęki.

§ 8.

Organizację wewnętrzną Muzeum oraz zakres zadań komórek organizacyjnych określa Regulamin Organizacyjny nadawany przez Dyrektora, z uwzględnieniem obowiązujących przepisów.

IV. Rada Muzeum

§ 9.

1. W Muzeum działa Rada Muzeum, której członków w liczbie 12 powołuje i odwołuje Rada Miasta Ostrołęki spośród kandydatów wskazanych przez:

- 1) Radę Miasta Ostrołęki,
- 2) Prezydenta Miasta Ostrołęki,
- 3) Stowarzyszenie Historii Ziemi Ostrołęckiej,
- 4) fundacje i inne instytucje wspierające Muzeum,
- 5) Radę Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa,
- 6) Dyrektora Muzeum,
- 7) Radę Muzeum.

2. Rada Muzeum działa w zakresie i na zasadach określonych w art. 11 ustawy o muzeach.

3. Rada Muzeum wybiera ze swego grona Przewodniczącego, który kieruje jej pracami.

4. Szczegółowy tryb pracy Rady Muzeum określa uchwalony przez nią regulamin.

V. Kolegia doradcze

§ 10.

1. Dyrektor może tworzyć – z własnej inicjatywy lub na wniosek przynajmniej połowy zatrudnionych muzealników – kolegia doradcze o charakterze stałym lub dla realizacji konkretnego zadania. Powołując kolegium Dyrektor określa przedmiot jego działania.

2. W skład kolegium wchodzi osoby powołane przez Dyrektora spośród pracowników Muzeum lub spoza ich grona.

3. Kolegium formułuje opinie w kwestiach stanowiących przedmiot jego działania.

4. Uchwały kolegium przyjmowane są zwykłą większością głosów w obecności co najmniej

połowy członków.

5. Członkowie kolegium wybierają ze swego grona przewodniczącego.
6. Obsługę kancelaryjno-biurową zapewnia Muzeum.

VI. Gospodarka finansowa

§ 11.

1. Muzeum prowadzi gospodarkę finansową na zasadach określonych w ustawie o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej.
2. Podstawą gospodarki finansowej Muzeum jest plan finansowy ustalony przez Dyrektora, z zachowaniem wysokości dotacji Organizatora.
3. Majątek Muzeum może być wykorzystywany jedynie dla celów wynikających z zakresu działania Muzeum.

§ 12.

1. Przychodami Muzeum są przychody z prowadzonej działalności, w tym ze sprzedaży składników majątku ruchomego, przychody z najmu i dzierżawy składników majątkowych, dotacje podmiotowe i celowe z budżetu państwa lub jednostki samorządu terytorialnego, środki otrzymane od osób fizycznych i prawnych oraz z innych źródeł.
2. Muzeum może prowadzić, jako dodatkową, działalność gospodarczą według zasad określonych w obowiązujących przepisach.
3. Działalność określona w ust. 2 może być prowadzona w szczególności w zakresie:
 - 1) wykonywania ekspertyz,
 - 2) usług konserwatorskich,
 - 3) usług fotograficznych,
 - 4) usług wydawniczych,
 - 5) sprzedaż wydawnictw i pamiątek,
 - 6) wynajmu pomieszczeń,
 - 7) wykonywania zleconych usług w celu zorganizowania spotkań, konferencji, narad, konkursów, wystaw,
 - 8) odpłatnego udostępniania zbiorów dla celów innych niż naukowe i edukacyjne.
4. Środki uzyskane z działalności gospodarczej mogą być wykorzystywane wyłącznie w celu finansowania działalności statutowej Muzeum.

VII. Przepisy końcowe

§ 13.

1. Połączenia, podziału lub likwidacji Muzeum może dokonać Organizator w warunkach i w trybie przewidzianym w obowiązujących przepisach.
2. Wszelkie zmiany w statucie wymagają zachowania trybu właściwego dla jego nadania.

VIII. Przepisy przejściowe

§ 14.

W okresie organizowania Muzeum, to jest od dnia utworzenia Muzeum do dnia otwarcia wystawy stałej, przepisy niniejszego statutu mają zastosowanie, z zastrzeżeniem przepisów niniejszego rozdziału.

§ 15.

Do czasu powołania Dyrektora Muzeum, może nim kierować osoba, której Prezydent Miasta Ostrołęki powierzy pełnienie obowiązków Dyrektora lub Pełnomocnik Prezydenta Miasta Ostrołęki do spraw organizacji Muzeum.

§ 16.

Do czasu powołania Rady Muzeum funkcje opiniodawczo-doradcze w przedmiocie organizacji Muzeum pełnić będzie trzech radnych Rady Miasta Ostrołęki wskazanych przez tę Radę oraz trzech przedstawicieli Stowarzyszenia Historii Ziemi Ostrołęckiej wskazanych przez Zarząd Stowarzyszenia.